

NR 1/2026 (57)

TOWARZYSTWO STUDIÓW DZIENNIKARSKICH

NAUKOWY PRZEGLĄD DZIENNIKARSKI

NR 1 (57) 2026

Redaktor prowadzący:
Paweł Płaneta

Rzeszów–Katowice 2026

NAUKOWY PRZEGŁĄD DZIENNIKARSKI
Journalism Research Review Quarterly

REDAKCJA

prof. zw. dr hab. Kazimierz Wolny-Zmorzyński – redaktor naczelny – Uniwersytet Śląski
ORCID: 0000-0002-8051-8488

mgr Urszula Kuźnik – I zastępca redaktora naczelnego – Uniwersytet Warszawski
ORCID: 0000-0002-5669-9266

prof. UJK dr hab. Marta Bolińska – Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
ORCID: ORCID ID 0000-0003-0480-7576

prof. dr hab. Przemysław Chojnowski – Uniwersytet Wiedeński
ORCID: 0000-0003-3096-6562

prof. UŚ dr hab. Krystyna Doktorowicz – Uniwersytet Śląski
ORCID: 0000-0003-3988-8011

prof. UR dr hab. Wojciech Furman – z-ca redaktora naczelnego – Uniwersytet Rzeszowski
ORCID: 0000-0002-5643-3281

Cao Yang – sekretarz redakcji ds. współpracy międzynarodowej – Beijing International Studies University
ORCID: 000-0001-5448-706X

prof. ucz. dr hab. Elżbieta Czarny-Drożdżewo – Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
ORCID: 0000-0003-3469-9449

dr hab. Ryszard Filas – Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0000-0002-9914-851X

dr Krzysztof Groń – Politechnika Śląska
ORCID: 0000-0002-5152-0167

mgr Ada Grzelewska – redaktor językowy – Uniwersytet Śląski
ORCID: 0000-0001-8264-9767

prof. ucz. dr hab. Krzysztof Gurba – Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
ORCID: 0000-0003-0144-7886

prof. zw. dr hab. Jerzy Jastrzębski – Uniwersytet Wrocławski ORCID: 0000-6823-0705

prof. zw. dr hab. Tadeusz Kononiuk – Uniwersytet Warszawski
ORCID: 0000-0002-7531-7024

dr hab. Krzysztof Kowalik – Uniwersytet Warszawski
ORCID: 0000-0001-8511-6851

dr hab. Paweł Kuca – Uniwersytet Rzeszowski
ORCID: 0000-0001-9424-090X

dr Ryszard Tomasz Paulukiewicz – Uniwersytet Śląski

dr Paweł Płaneta – sekretarz redakcji – Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0000-0001-9757-9570

prof. UKEN dr hab. Anna Ślósarz – Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
ORCID: 0000-0001-5524-3227

Redaktorzy językowi: mgr Ada Grzelewska – kierownik Zespołu, dr Collin Hales (język angielski), prof. dr hab. Jean Thierry (język francuski), dr Dafne García Lucero (język hiszpański), prof. dr hab. Michael Roither (język niemiecki), dr Wictor Khroul (język rosyjski), prof. dr hab. Antonello Folco Biagini (język włoski), prof. dr hab. Fabio Giglioni (język włoski)

WYDAWCA: Towarzystwo Studiów Dziennikarskich
ul. Rejtana 16 C, 35-959 Rzeszów

KONTAKT Z REDAKCJĄ: redakcja@naukowy-przeglad-dziennikarski.org

Projekt okładki: Paweł Płaneta
Web Designer: Mateusz Sobejko
Radca prawny: mgr Maria Rączy-Jamróg
Numer ISSN: 2084-8064

© Towarzystwo Studiów Dziennikarskich

NAUKOWY PRZEGLĄD DZIENNIKARSKI
Journalism Research Review Quarterly

RADA NAUKOWA

- prof. zw. dr hab. Janusz W. Adamowski – Uniwersytet Warszawski – ORCID: 0000-0002- 0658-9683
- prof. UŚ dr hab. Krystyna Doktorowicz - Uniwersytet Śląski – ORCID: 0000-003-3988-8011
- prof. UP dr hab. Bogdan Fischer - Uniwersytet Pedagogiczny Kraków – ORCID: 0000-0002- 1893-5870
- dr hab. Dagmara Głuszek-Szafraniec - Uniwersytet Śląski – ORCID: 0000-0002-9411-197X
- prof. dr hab. Alicja Jaskiernia – Uniwersytet Warszawski – ORCID: 0000-0001-8412-7217
- prof. UJ dr hab. Wojciech Kajtoch, em. – Uniwersytet Jagielloński – ORCID: 0000-0003-3000-2384
- prof. UJ dr hab. Andrzej Kaliszewski - Uniwersytet Jagielloński – ORCID: 0000-0003-2755- 4073
- dr Małgorzata Kolankowska - Uniwersytet Wrocławski – ORCID: 0000-0002-9804-9210,
- prof. ucz. dr hab. Mariusz Kolczyński - Uniwersytet Śląski – ORCID: 0000-0002-0355-4004,
- prof. dr hab. María José Pérez - Universidad Complutense Madrid – ORCID: 0000-0002- 2072-7878
- prof. dr hab. Péter Pátrovics – Eötvös Loránd Tudományegyetem Budapest, Węgry – ORCID: 0000-0002-4226-3576
- prof. dr hab. Michael Roither - Eisenstadt Univeristaet, ORCID: 0000-0001-7832-6359
- prof. UŚ dr hab. Paweł Sarna - Uniwersytet Śląski - ORCID: 0000-0003-4211-2310
- prof. dr hab. Jacek Sobczak - Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Częstochowa – ORCID: 0000-0002-22318824
- prof. zw. dr hab. Krzysztof Stępnik - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej - ORCID: 0000-0003-4172-231X
- prof. UW dr hab. Dariusz Tworzydło - Uniwersytet Warszawski - ORCID: 0000-0001-6396-6927
- dr hab. Paweł Urbaniak - Uniwersytet Wrocławski - ORCID: 0000-0003-1458-7765
- dr hab. Mirosława Wielopolska-Szymura - Uniwersytet Śląski - ORCID: 0000-0002-7951- 3698
- prof. dr hab. Aleksander Woźny - Uniwersytet Wrocławski - ORCID: 0000-0001-7454-5343
- prof. dr hab. Irena Zavrl dr h.c. – Eisenstadt Univeristaet - ORCID: 0000-0002-0538-9671

Studenckie Forum Naukowego Przeglądu Dziennikarskiego

KONTAKT: jan.p.rogalski@student.uj.edu.pl

Lic. Jan Rogalski – Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0009-0008-2032-4287

Mgr Gabriela Gryc – Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0009-0007-8670-0241

Lic. Paulina Szlencka – Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0009-0008-1213-5048

SPIS TREŚCI

Ignacy Stanisław Fiut 1949–2026

Od redakcji

Wojciech Furman

Przenikanie umysłów czy iluzja komunikowania? Koncepcja oralności i piśmienności
Waltera J. Onga wobec generatywnych modeli językowych (LLM)

Radosław Baran

Popularna prasa historyczna – rozrywkowa czy tożsamościowa?

Beata Chmielewska

Prasa w Imperium Osmańskim w XIX i początkach XX wieku

Paweł Płaneta

Od arbitra do partnera. Media watykańskie w dyskursie „The New York Times”

Michał Lubowicki

„Tylko dla dorosłych”. Ewolucja oznaczeń wiekowych w programach
telewizyjnych na przykładzie „Magazynu Kryminalnego 997”

Aleksandra Skrzypiec

Recenzja książki: Magdalena Hodalska, Łukasz Buksa, Przewinięci. Smartfon w polskiej
codzienności. Przeglądanie telefonu w świetle badań empirycznych, Kraków 2025

STUDENCKIE FORUM

Jan Rogalski

Studenckie Forum Naukowego Przeglądu Dziennikarskiego

Paulina Szlencka

Fenomen sukcesu Telewizji Republika. Legitymizacja i integracja konserwatywnej
wspólnoty ideowej w warunkach transformacji medialnej

Aleksandra Kubas

Mediatyzacja rytuału. Obrazy praktyk kulturowych w dyskursie medialnym

Jagoda Janicka

Język luksusu w czasach kryzysu. Rebranding marek Burberry, Gucci, Cartier oraz Tiffany and Co.

VARIA

Wojciech Kajtoch

O tekstowych markerach fantastyczności w pierwszych fantastycznych
powieściach Stanisława Lema (do 1955 roku)

Podziękowania

*Z wyrazami głębokiej wdzięczności
składamy podziękowania
Panu Andrzejowi M. Makuchowi
za życzliwe udostępnienie fotografii
śp. prof. dr hab. Ignacego Stanisława Fiuta,
która pozwala zachować żywą pamięć o Jego osobie
i nadaje niniejszej publikacji wymiar szczególny –
nie tylko dokumentacyjny, lecz także symboliczny.*